

удосконаленням законодавства, приведенням його у відповідність до міжнародних стандартів, а й широкою просвітницькою роботою, спрямованою на суттєві зміни у ставленні суспільства до проблеми домашнього насильства, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, притягнення кривдників до відповідальності та зміну їхньої поведінки.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон від 07 груд. 2017 р. № 2229-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

2. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серп. 2018 р. № 658. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#n12>.

3. Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства: Указ Президента України від 21 вер. 2020 р. № 398/2020. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/2020#Text>.

ДІЯЛЬНІСТЬ МІНІСТЕРСТВА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Владилен ДОРОГИХ, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Відповідно до Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 р. № 423, Мінсоцполітики є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та запобігання жорстокому поводженню з дітьми.

Мінсоцполітики спільно з іншими центральними органами виконавчої влади та експертами міжнародних організацій розроблено понад 20 підзаконних актів, що унормовують запобігання та протидію домашньому насильству, що дало змогу осучаснити систему міжвідомчої взаємодії.

Завдяки удосконаленню національного механізму міжвідомчої взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, кількість звернень до державних органів з приводу вчинення домашнього насильства зростає. Це свідчить про позитивну тенденцію розуміння жінками факту порушення їхніх прав та зростання рівня довіри до органів державної влади.

Протягом I півріччя 2020 року структурними підрозділами обласних та Київської міської державної адміністрації, до компетенції яких належать питання здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству зафіксовано 96358 звернень, що на 52,2 % більше, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року (63316 звернень).

Зокрема, від дітей надійшло 836 звернень, (0,9 % від загальної кількості); від жінок - 84031 звернення, (87,2 % від загальної кількості); від чоловіків - 11 491 звернення, (11,9 % від загальної кількості звернень).

Обліковано 145 звернень щодо вчинення домашнього насильства стосовно осіб з інвалідністю.

Протягом I півріччя 2020 в регіонах України (24 області та м. Київ) проведено 4764 інформаційно-просвітницьких заходів з метою захисту прав дитини від насильства в сім'ї (у порівнянні з аналогічним періодом минулого року (4426 заходів) збільшення на 338 заходів або на 7,6 %).

Найбільше заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству проведено у Запорізькій (486), Одеській (425), Луганській (330) областях та м. Києві (362).

Найбільша кількість осіб, направлених на проходження програм для кривдників у Хмельницькій (77), Миколаївській (26), Львівській та Луганській областях - 22 осіб відповідно.

Вперше запрацювала державна гаряча лінія для осіб, які постраждали від торгівлі людьми, домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей. Ухвалено відповідну постанову щодо підвищення ефективності роботи із зверненнями та повідомленнями про/або від осіб, які постраждали від торгівлі людьми, домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей, або про загрозу вчинення такого насильства. Визначено порядок опрацювання звернень від постраждалих осіб.

Працює єдиний короткий номер «гарячої лінії» 1547 з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, та насильству стосовно дітей. (Станом на 01.09.2020 надійшло 6727 звернень).

Визначено персональну відповідальність на всіх рівнях - від громади до Уряду. Мінсоцполітики узагальнено інформацію про 6102 персонально відповідальні особи по Україні в цілому, з них: 25 - осіб на рівні відповідальних заступників голів обласних державних адміністрацій, 509 осіб - на рівні заступників голів районних державних адміністрацій, 163 особи - на рівні заступників міських голів, 707 осіб - на рівні об'єднаних територіальних громад та 4698 осіб - визначено відповідальними за протидію

домашньому насильству на рівні виконавчих комітетів сільських, селищ них рад.

Створено моделі допомоги та перенаправлення. Розроблені моделі сервісів: притулки для постраждалих, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги.

Станом на 01.08.2020 надання соціальних послуг, у тому числі тимчасового притулку особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема внаслідок учинення стосовно них домашнього насильства та насильства за ознакою статі, забезпечують: 393 мобільних бригади соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі; 28 притулки або відділення для осіб, які постраждали від домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі; 2 центри медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб; 11 центрів денного перебування постраждалих осіб 116 обласних, міських, районних „гарячих ліній”.

Підвищено доступність до правосуддя для постраждалих осіб від домашнього насильства. Потерпілі від домашнього насильства мають доступ до безоплатної первинної і вторинної правової допомоги.

За підтримки міжнародних організацій проводяться тренінги та навчання для представників правоохоронних органів та сектору безпеки, суддів, присвячені питанням належного реагування на випадки гендерно-зумовленого та домашнього насильства, протидії та запобігання ним. Мінсоцполітики планує:

- запровадити тематичні бліц навчання (короткотермінові навчання) за спеціалізованими напрямками для фахівців профільних відділів Міністерства;

- забезпечити розробку інтерактивної «мапи допомоги», на якій у розрізі областей будуть нанесені контакти спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб та контактні дані осіб, які є персонально відповідальними за здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні обласних державних адміністрацій, об'єднаних територіальних громад, міських, сільських, селищних рад;

- продовжити навчання фахівців національної гарячої лінії з надання допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей, або про загрозу вчинення такого насильства та працівників спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, а відтак, перспективне формування тренерської мережі;

- розробити відео-інформаційні матеріали з врахуванням особливостей дактильно-жестової мови та шрифту Брайля для підвищення обізнаності осіб з інвалідністю, зокрема з вадами зору та слуху;

- забезпечити поширення «нульової толерантності» до насильства, інформуючи про отримання спектру послуг (з врахуванням правил конфіденційності) громадськість.

- перезавантаження інформаційних додатків про запобігання та протидію домашньому насильству у формат QR-коду для легкого сканування фотокамерою мобільного телефону, а також, створення зручних інформаційних сервісів (пошукових фільтрів та інформаційних карт) доступних для населення.

Очікується, що основні заходи на найближчі п'ять років будуть спрямовані на реалізацію базових принципів національного законодавства з протидії насильству за чотирма пріоритетними напрямками: попередження - формування в українському суспільстві нульової толерантності до насильства та посилення готовності протидіяти його проявам шляхом формування скоординованої політики та подальшої розбудови системи комплексного реагування на насильство, коли кожен випадок має належну увагу залучених суб'єктів, а також підвищення обізнаності громад та чутливості фахівців; забезпечення постраждалих послугами та захистом - створення умов, за яких постраждали, незалежно від віку та стану здоров'я, мають доступ до комплексних послуг, орієнтованих на їх потреби, та отримують їх. З цією метою заплановано інтеграцію методології мінімального базового пакету послуг, орієнтованих на постраждалих, у місцеві та регіональні програми і плани дій; притягнення кривдника до передбаченої законом відповідальності та змінення моделі його поведінки; забезпечення сталості місцевих механізмів запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, розвиток механізмів державно-приватного партнерства та соціального замовлення.

Список використаних джерел:

1. Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства. Указ Президента України від 21.09.2020 № 398. *Офіційний вісник Президента України* від 06.10.2020 - 2020 р., № 20, стор. 3, стаття 947.

2. Положення про Міністерство соціальної політики України. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 р. № 423. *Офіційний вісник України*. 2015 р., № 51, ст. 1655.

3. Комплексна Програма корекційно-реабілітаційної роботи з дівчатами (14-18 років) та жінками, які пережили насильство або належать до групи ризику: інформаційно-методичні матеріали / Бондаровська В.М. та ін.; за заг. ред. Бондаровської В.М., Журавель Т.В., Пилипас Ю.В. К. : ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2014. 528 с.

4. Комплексна Програма корекційної роботи з чоловіками, які вчиняють насильство або належать до групи ризику щодо його вчинення: інформаційно-методичні матеріали / за заг. ред. Бондаровської В.М., Журавель Т.В., Пилипас Ю.В. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2014. 284 с.